

Els investigadors de la cova de l'Arc de Cieza descobreixen una gran cavitat que obri una nova porta a la prehistòria

Les labors d'excavació dirigides per Ignacio Martín Lerma, de la Universitat de Múrcia i per Dídac Román, de la Universitat Jaume I de Castelló

Quan el professor de la **Universitat de Múrcia Ignacio Martín Lerma** va aconseguir introduir el cap després de mesos d'excavació i enfocar amb una llanterna per a comprovar què hi havia després d'aquelles roques situades a **l'interior de la cova de l'Arc**, en la localitat de Cieza, va comprovar que les seves sospites i les del seu equip eren certes, que després de les roques hi

havia una **cavitat d'extensió indeterminada**, però que, en qualsevol cas no superaria una vintena de metres. No obstant això, aquesta extensió ja s'ha multiplicat per cent.

Les labors d'excavació dirigides per Ignacio Martín Lerma, de la Universitat de Múrcia i per **Dídac Román**, de la **Universitat Jaume I de Castelló**, al costat d'un grup d'espeleòlegs del **Grup GECA de Cieza**, la situen, sense tot just explorar tota la seua extensió, en una de les cinc **cavitats de major longitud de la Regió de Múrcia de més de 1.500 metres**. El professor Martín Lerma ha afirmat durant la presentació de la troballa que aquesta cavitat descoberta "obri una **nova porta a la prehistòria**".

"El **descobriment era totalment espectacular**, però allò no constituïa el més impressionant d'aquella cavitat, que encara oferiria -i probablement continuarà fent-ho- nombroses i importants sorpreses", tantes que encara avui constitueix un lloc que proporcionarà sens dubte, segons el professor de la UMU, "**importantíssimes troballes**".

Els començaments

Però anem al principi per a **poder respondre a les incògnites** -a algunes, perquè aquest lloc únic continuarà plantejant nombroses preguntes sobre aquesta cova que hauran d'anar contestant-se a poc a poc: la seva primera campanya va arrancar en 2015, i des del començament ha suscitat un **gran interès científic i obtingut un enorme impacte social**, amb aparicions constants en mitjans de comunicació per constituir un espai singular i valuós per a l'estudi de la nostra prehistòria que li va valer el qualificatiu

de "la catedral del paleolític", per part de Manuel Pimentel per la monumentalitat de les seues troballes arqueològiques.

La cova de l'Arc és un **conjunt de cavitats concentrades en un gran arc de roca natural al canó de Almadenes**, situat en la localitat de Cieza. Des d'aquell any 2015 s'ha confirmat l'existència d'ocupacions pertanyents al **neolític antic** (7.000 anys), **solutrià** (21.000 anys), **gravetià** (30.000) i **mosterià** (50.000), constituint un dels escassos jaciments del Mediterrani peninsular en els quals es pot documentar la transició entre els neandertals i els humans moderns.

Sospites d'una cova major

Va ser durant la campanya de l'any 2018 quan el grup **va començar a sospitar que es trobaven davant una cavitat reblerta** per uns sediments que podien amagar el pas a una cova de majors dimensions. Diverses troballes, que el professor Martín Lerma descriu de manera meticulosa, feien pensar que així era. Els treballs eren **pesats i lents**, però tot es baratava lleuger amb l'esperança de trobar una cosa més important. Finalment, **l'eliminació d'uns blocs** va mostrar un clar orifici en el qual es podia percebre una certa sortida d'aire. Els indicis que **podrien trobar una cosa molta major es van anar acreixent**, però calia realitzar totes les obres amb cautela. El més important era aconseguir la seguretat de la possible troballa. Calia, doncs, tancar tot el perímetre de la cova de l'Arc per a assegurar les obres, el contingut i el continent d'aquest insòlit lloc que encara no se sabia fins a quin punt ho seria i conservar tota la superfície el més intacta possible.

Una circumstància inesperada **va sorprendre el món en aquells moments**: la pandèmia de covid, cosa que retardaria en gran manera unes actuacions que estaven a punt de realitzar-se.

Vista la importància de tot el que s'estava coneixent, l'equip va decidir contactar amb el **Dr. J. M. Calaforra**, de la Universitat d'Almeria, un dels majors experts internacionals del món subterrani. Es tractava que s'integrara en el projecte i donara la seua opinió autoritzada. Aquesta no es va fer esperar, es trobaven davant un descobriment d'escala mundial. Les seues enormes dimensions, malgrat ser un dels aspectes més rellevants, no era el més sorprenent: **l'enorme altura de les seues sales**, algunes de fins a **20 metres d'altura** la situen com la cova amb les voltes més altes de la regió. Les seues sales d'estalactites constitueixen alguna cosa de difícil parangó en el món, amb exemplars que assoleixen els tres metres de longitud i un centímetre de diàmetre, que s'han originat i crescut en condicions d'una estabilitat que no té pràcticament rival, gràcies a l'aïllament de la cavitat durant molts mil·lennis.

A tot això caldrà sumar-li el que puga oferir aquest espai a nivell arqueològic, l'abast del qual continua sent una incògnita, però amb un enorme potencial, atès que s'han documentat marques d'urpades d'ossos de més de tres metres l'espècie dels quals es creia que no havia descendit de la zona on se situa avui Madrid.

Preservar el lloc a resguard de visites

Per al professor Martín Lerma no hi ha dubte "es tracta d'una cavitat amb un **gran interès geològic i arqueològic**, tant per les formacions com per la perfecta conservació de tot el que conté, que s'ha mantingut gràcies a l'estricta protocol que hem seguit en la seua exploració". Per a això cal impedir les visites fins que tots els estudis científics estiguen finalitzats: "Cal tenir en compte que **tenim entre les mans un tresor natural intacte**, i així és com hauria de continuar estant".

"Per les característiques geològiques de la cova, portàvem temps amb la sospita que una cosa així podia succeir, però **ha superat totes les nostres expectatives**", afirma Ignacio Martín Lerma, director científic del projecte.

La formació de l'enclavament degué estar relacionada amb fluxos profunds, possiblement termals, però sense relació directa amb l'exterior, per la qual cosa la converteixen en un exemple singular per a l'evolució geològica dels aqüífers de la zona. La "**cavitat única**", com ha estat catalogada pel catedràtic de Geodinàmica Externa de la Universitat d'Almeria, **José María Calaforra**, és un "**espai verge**", sense alteració humana, que atorga una "oportunitat sense igual per a la recerca paleoclimàtica i avançar en el coneixement del canvi climàtic".

El rastre de l'os de les cavernes

L'acte de presentació ha comptat amb la participació del conseller de Presidència, Turisme, Cultura, Joventut, Esports i Càrrec de portaveu, **Marcos Ortuño**; la vicerectora d'Estudis de la Universitat de Múrcia, **Sonia Madrid**, i l'alcalde de Cieza, **Pascual Lucas**, juntament amb els professors de Prehistòria Ignacio **Martín Lerma** i **Dídac Román**, codirectors de les excavacions en la cova de l'Arc, el catedràtic de Geologia de la Universitat d'Almeria, **José María Calaforra**, i **Pedro Ríos**, representant del Grup Espeleològic GECA de Cieza.

L'alcalde de Cieza, **Pascual Lucas**, ha destacat "el potencial de la troballa per a posar en valor el tresor natural, històric i patrimonial del canó d'Almadenes i la Regió de Múrcia en el seu conjunt. Cieza és territori neandertal i del seu estudi no sols es beneficiarà l'arqueologia regional, també la humanitat al complet". El conseller de Presidència, Turisme, Cultura i Esports, Marcos Ortuño, ha tancat l'acte incidint en el "descobriment que **torna a situar la Regió de Múrcia en el mapa més actualitzat de la prehistòria**".

En la presentació oficial, en la Filmoteca Regional, els codirectors de les excavacions, Ignacio Martín Lerma i Dídac Román, tots dos doctors en prehistòria, van posar l'accent en l'increïble tresor trobat i el gran potencial que posseeix la cavitat, "la identificació d'urpades d'os cavernari en moltes de les parets, posiciona a la cova com un gran exemple d'estatge d'aquests grans mamífers al sud d'Europa, una cosa realment única".

Pedro Ríos, representant del Grup GECA de l'OJE de Cieza, que està portant les **labors de reconeixement espeleològic**, ha descrit les dimensions quilomètriques de les galeries que, atenent només el que s'emporta explorat, "ja la converteixen en una de les cavitats més grans de la Regió de Múrcia i en la qual **posseeix les sales de major volum de tota la zona**".